

Magic charms on the bank of the Tara River

The tailing mine impound, covering 18 hectares, had been named 'the silent killer of the city' by the people of Mojkovac. They have seen it as a death threat for the clarity of the Tara River, and fled from it and went as far away as possible. For them, the toxic flotation waste dump of the former mine Brskovo was the embodiment of evil, an insurmountable obstacle, which at the first step destroyed all their dreams and hopes for a better tomorrow.

But, life can make unexpected turns – those 18 hectares in Mojkovac could very easily become one of the strongest advantages for development on Tara. According to the opinion of the architect Dr Rifat Alihodžić from Bijelo Polje, this unique (for Montenegro), highly attractive sports-recreation complex would have all the chances to become the destination for many tourists, not just a place for a short break and a proving ground for the local recreationists.

At the international competition of the Mojkovac municipality, the Ministry of Spatial Planning and the UNDP, for the urban architectural solution of the tailing mine impoundment zone. Remediation of the impound according to the plans will be completed by the end of this year, out of the seventeen submitted solutions, the jury selected as the best work the work of a group of architects, with Dr Rifat Alihodžić as the head and rewarded them with 12,000 euro. That work was, on the occasion of 7 January, the Day of the municipality, displayed in the lobby of the Center for Culture "Nenad Rakocevic".

The people of Mojkovac have been consistently guessing, in the recent years, how the impoundment will look like in future, giving him the personal touch, "built" on it everything that crossed their mind - from hotels and inns to apartment blocks and an artificial lake. There were also those that found out from the trusted sources that the impoundment had already been given to certain Marko Markovic for the golf course, and that it is being remediated for that purpose? (There were more of assumptions like that).

Competition, particularly the winning work, removed all the serious dilemmas, especially the one - due to the insufficient capacity of the field, there will be no high-rise building on the impoundment. Only the most necessary buildings will be built with ground floor and a loft, made of wood, stone and white plaster, and they will be exclusively in function for the planned sports/recreation contents.

The area of the impoundment will be, as designed by Mr. Alihodžić and his team, a fairy combination of the greenery and flowers, sports fields, pools and tracks for different purposes, visually very attractive, surprisingly rich in its contents.

Situated between the Tara River and the main road, which separates it from the fifteen meters higher town zone, the sports-recreational zone is connected to it through a covered, slanting walking bridge whose lines are somewhat reminiscent of the Chinese Olympic fantasy "bird's nest". Besides it, there are two more pedestrian connections with the center of Mojkovac - under the main road, next to the bus station and an underground passage near the temple of Christ's Nativity.

The zone itself, or its contents, composed in a harmonious whole – is a separate story. Everyone, from seven to seventy-seven years, can find fun, his/her "toy" or corner for a break. In that zone there are places for adventurers. Northern part is dominated by a vast park. In addition to the football course, there are tennis and handball courts, volleyball, basketball, and skating rink, a labyrinth for children, their playground, their slanting ramp for sleigh riding ... And

paragliders have their "target". For those who love climbing with certain aids, a real challenge is the artificial "rocks" made of reinforced polyester. Skateboarders with their escapades are of course, on their runways, for rafters and kayakers there are specially organized areas on the Tara River banks, whose water is patiently being searched by sports fishermen. The zone also has two pools for children and adults. The entire space has a network of hiking tracks that meet in the central square, surrounded by a trim and bicycle paths, paved with natural materials, split by a green belt. In the zone there is a lot more, among other things there are three cafe-restaurants in the vicinity of Tara, and parking for 225 cars and 4 buses ...

This is how it would, in short, enhanced by the rich content on the other side of the river, the future sports-recreational magic spell in the place of the former cancer-wound city of Tara, if the people of Mojkovac decide to transfer the solution slowly, in stages, from the paper to the field. Indeed, even a trace of doubt that they will not do that, seems to be completely unfounded, because – why do we have the competition then?! However, in the past, the people of Mojkovac often planned and then gave up. But it was earlier ...

On the other side of the river

Authors of the first-prize-winning solution did not deal only with in the area of impoundment, but they crossed to the other side of the river and planned facilities that will, with the sports-recreational area, make a truly unique tourist complex.

In Polja, across the zone, on the left side of the Tara River, where the banks will be transformed into a promenade, the construction of the hotel capacities (Mojkovac lacks in those) is envisaged, as well as construction of the eco resorts and camping space arrangement, and a bit further, racetrack - the first in Montenegro. This space would be connected to the zone by a pedestrian bridge, three meters wide.

It is not a dream

A great number of the people of Mojkovac think that skating rink, tennis and other courts, and even swimming pools on the tailing mine impoundment, and on top of that the racetrack, is just a dream. Beautiful, but impossible dream.

The authors of the "dream", in the initial concept of their work, however, argue that the project is realistic, attainable and - profitable. They say that the impound, i.e. the sports areas, will stimulate not only the transit of tourists, but their purposeful travel to that zone and the surrounding area. The team of authors designed the zone in the context of the tourism potential of Bjelasica, Tara and the surrounding area, especially taking into account that it makes profit, it is emphasized in the initial concept.

Ace

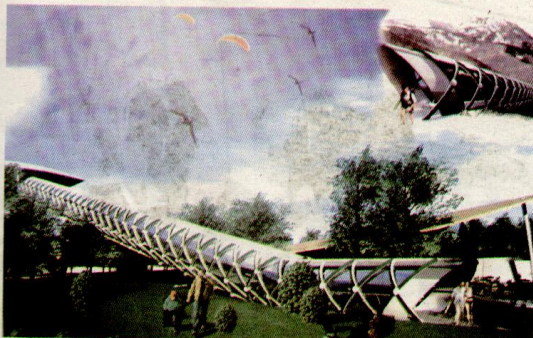
Director of the Tourism Organization of Mojkovac, Dejan Medojevic is convinced that Mojkovac will have sports-recreational zone on the impound, and said that it will play an important role in the development of the municipality.

- I am sure that the project will be realized in the next few years. Sports and recreation zone will not be, as it was previously envisaged, just a supplement of the tourism offer of Mojkovac, but one of its main advantages. I even think that it will be, because of its uniqueness, one of the most popular destinations in Montenegro - said Medojevic.

Ranko Cetkovic

Пројекти

МОЈКОВАЧКО ЈАЛОВИШТЕ КАО СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНА ЗОНА

КОСА ПАСАРЕЛА: Веза са градским језером

НЕКО ЗНАЧЕЊЕ ЈЕ БИЛА ЈАЛОВИШТА

ОВАКО БИ ТРЕБАЛО ДА ИЗГЛЕДА: Јаловиште као спортско-рекреативна зона

Чаролија на обали Таре

Није сан

Добар дио Мојковчана мисли да су клизалиште, тениски и други терени, па још и базени на јаловишту, и уз то, и хиподром, само сан. Лијеп, али неостварив. Аутори тог „сна“, у полазном концепту свог рада, међутим, тврде да је пројекат реално заснован, остварљив и – профитабилан. Они наводе да ће јаловиште, односно спортско-рекреативна зона, стимулисати не само заустављање транзитних туриста већ и њихов намјенски долазак у тај и околини простор. Ауторски тим је зону осмислио у контексту туристичких потенцијала Бјеласице, Таре и околног простора, посебно водећи рачуна да она донесе профит, наглашава се у полазном концепту.

Мојковчани су своје јаловиште, површине 18 хектара, називали тихим убицом града. Видјели су у њему смртну пријетњу бистрини Таре, бјежали од њега и одлазили што даље. За њих, та отровна депонија флотацијског отпада бившег рудника „Брсково“ била је оличје зла, непремостива препрека која је, већ на првом кораку, рушила све њихове снове и наде у боље сјутра.

Али, живот умије да приреди неочекиване обрте – тих мојковчаних 18 хектара могли би, врло лако, постати јадан од најјачих развојних адута града на Тари. И према мишљењу архитекте др Рифата Алихоџића, из Бијелог Поља, тај у Црној Гори јединствен, изузетно атрактиван спортско-рекреативни комплекс имао би све шансе да постане циљ бројних туриста, а не само мјесто њиховог краћег предаха и полигон локалних рекреативаца.

На међународном конкурс општине Мојковца, Министарства уређења простора и UNDP-а, за урбанистичко-архитектонско рјешење зоне јаловишта, чија санација ће, како је планирано, бити завршена до краја ове године, од седамнаест пристиглих радова, жири је за најбољи одабрао рад групе архитеката са др Рифатом Алихоџићем на челу и наградио га са 12.000 евра. Тај рад био је, 7. јануара, поводом Дана општине, изложен у холу Центра за културу „Немад Ракочевић“.

Мојковчани су, последњих година упорно нагађали како ће им јаловиште сјутра изгледати, давали су му и лични печат, „градилни“ на њему све што им је падло

на памет – од хотела и кафана, до стамбених блокова и вјештачког језера. Било је и оних који су „из пољуданих извора“ сазнали да је јаловиште већ дато неком Марку Марковићу за тофф терене, те да се зато и санира? (Било је и жељних „бисера“).

Конкурс, посебно првонаграђени рад, отклонио је све озбиљне дилеме, посебно једну – на про-

сторју јаловишта, због недовољне носивости терена, неће бити никакве високоградње. Радиће се само најнепоходнији приземни објекти с поткровљем, од дрвета, камена и бијелог малтера и они ће бити искључиво у функцији планираних спортско-рекреативних садржаја.

Простор јаловишта ће, како су га замислили господин Алихоџић

и његов тим, бити својеврсна, бајковита комбинација зеленила и цвијећа, спортских терена, базена и стаза различитих намјена, визуелно изузетно атрактивна, садржајно зачуђујуће богата.

Смјештена између ријеке Таре и магистрале, што је одава од петнаест метара вишег градског језгра, спортско-рекреативна зона повезана је с њим наткривеном, косом пасарелом чије линије по-мало подјечјају на кинеску олим-

година, може да нађе забаву, својом „итрачку“ или кутак за одмор. Има у зони мјеста и за авантуристе. Сјеверним дијелом доминира простран парк. Поред терена за велики фудбал, ту су и тениски, као и терени за рукомет, одбојку, кошарку, затим клизалиште, лавиринт за дјечу, њихова игралиште, њихова коса рампа за санкање... И паралајдери имају своју „мету“. За оне који воле пењање са одређеним помагалима прави изазов је вјештачка „стијена“ од армираног полиестера. Скејтери са својим лудоријама су, наравно, на својој листи, за сплаваре, рафтере и кајакаше уређени су посебни простори на обали Таре, чије воде стрљиво претражују спортски риболовци. Зона има и два базена, за дјечу и одрасле. Читав простор, проширан бројним пјешачким стазама што се састају на централном тргу, окружен је бицикличким и трим-стазама, поплочаним природним материјалом, развојеним зеленим појасом. Има у зони много тога још, поред осталог и три кафе-ресторана у близини Таре, и паркинг за 225 аутомобила и четири аутобуса...

Овако би, у најкраћем, појачана и богатим садржајима с друге стране ријеке, изгледала будућа мојковачка спортско-рекреативна чаролија, на мјесту некадашње рак-ране града на Тари, уколико се Мојковчани одлуче да првонаграђени рад полако, етапно, с папира премјесте на терен.

Заправо, и трунка сумње да неће, потпуно је, чини се, неоснована, јер – чему онда конкурс! Мојковчани су, додуше, знали раније, често, фино да испланирају и – одустану.

Али, било је то раније...

Ранко Петковић

Адут

Директор Туристичке организације Мојковца Дејан Мелојевић увјерен је да ће Мојковац имати спортско-рекреативну зону на јаловишту и оцијенио да ће она одиграти значајну улогу у развоју општине.

Сигуран сам да ће тај пројекат, у наредних неколико година, бити реализован. Спортско-рекреативна зона неће бити, како се раније мислило, допуна туристичке понуде Мојковца, већ један од њених главних адута. Мислим, чак, да ће, због своје јединствености, бити једна од најтраженијих дестинација у Црној Гори – рекао је Мелојевић.

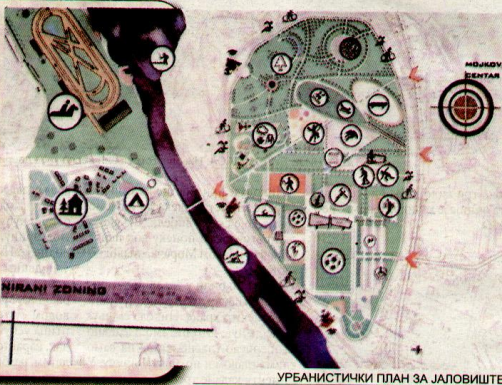
С друге стране ријеке

Аутори првонаграђеног рада нијесу се зауставили само на подручју јаловишта. Прешли су и на другу страну ријеке и планирали садржаје који ће, са спортско-рекреативном зоном, чинити заиста јединствен туристички комплекс.

У Пољима, преко пута зоне, на лијевој страни Таре, чије ће обале на том подручју бити претворене у шеталишта, предвиђена је изградња хотелских капацитета (Мојковац у њима оскудијева), еко насеља, уређење кампинг простора и, мало даље, хиподром – први у Црној Гори. Тај простор био би повезан са зоном пјешачким мостом, ширине три метра.

на памет – од хотела и кафана, до стамбених блокова и вјештачког језера. Било је и оних који су „из пољуданих извора“ сазнали да је јаловиште већ дато неком Марку Марковићу за тофф терене, те да се зато и санира? (Било је и жељних „бисера“).

Конкурс, посебно првонаграђени рад, отклонио је све озбиљне дилеме, посебно једну – на про-

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ЈАЛОВИШТЕ